

MOJCA VOLKAR TROBEVŠEK

O B L E K L A

J E

T I Š I N O

Mojca Volkar Trobevšek

Oblekla je tišino

Mojca Volkar Trobevšek

Oblekla je tišino

roman

Planinska založba

2026

Mojca Volkar Trobevšek
OBLEKLA JE TIŠINO

Urednika: Marjan Žiberna, Mateja Pate

Urednik Planinske založbe: Vladimir Habjan

Lektoriranje: Anže Slana

Tehnični urednik: Emil Pevec

Oblikovna zasnova in prelom: Meta Žebre

Oblikovanje ovitka: Meta Žebre

Tisk: Grafika Soča d. o. o. Nova Gorica

Naklada: 600

Evidenčna številka založbe: 623

Izdala in založila:

Planinska zveza Slovenije

Ob železnici 30 a | SI-1001 Ljubljana | www.pzs.si | info@pzs.si

Ljubljana, 2026

Za Planinsko zvezo Slovenije: Martin Šolar

Brez pisnega dovoljenja Planinske zveze Slovenije so prepovedani reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, tudi fotokopiranje, tiskanje ali shranitev v elektronski obliki. Tako ravnanje pomeni, razen v primerih od 46. do 57. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah, kršitev avtorske pravice.

Verzi na straneh 130 in 131 so del pesmi Stoj Marija avtorja Andreja Šifererja (album Moj žulj, ZKP RTV Ljubljana, 1978).

Verzi na straneh 122, 123 in 124 so del pesmi Lovro skupine Big Foot Mama (album Nova pravila, Corona, 1995).

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-311.2

VOLKAR Trobevšek, Mojca

Oblekla je tišino : roman / Mojca Volkar Trobevšek. - Ljubljana : Planinska zveza Slovenije, 2026

ISBN 978-961-7226-16-4

COBISS.SI-ID 292000515

Vsi literarni junaki so izmišljeni.
Resnični so le spominski drobci – neulovljivi kot
piš vetra na grebenu visoke gore.

Če je bila najina skrivnost, kar sva skupaj doživela,
kaj je zdaj ostalo od tega, ko enega od naju ni več?

PAOLO COGNETTI / OSEM GORA

Kaj bi pripovedoval, kdor je brez spomina.

SUSANNA TAMARO

oblečem tišino
in najdem svoj jezik
prilepim ga na nebo
gladko toplo

zdaj prevaja z neba
d
o
l

moj svet se podvaja
nastaja predaja
dogaja pesem

svoje besede izrekam
brez glasu
živim med njimi
nemimi besedami

postajajo hrome
preberi jih prosim
na glas
jaz jih ne morem

Korenine

Jutri gremo v hribe! Tako je odločil in ko se je on odločil, je tako bilo. Otroci so napoved sprejeli klasično: z nerganjem, upiranjem, nejevoljo. Le najmlajši, še malček, je po stanovanju tulil kot sirena: v hjibe, v hjibe!, da je vsem piskalo v ušesih. Vzdihnila je in se spet znašla pred kupom opravil: pripraviti malico, še prej bo treba v trgovino pa v pekarno, itak so ves čas lačni. Najpogostejši komentar na kakršnokoli dogajanje ali nedogajanje je bilo v zadnjem času v tej hiši: Lačen sem! Po eni strani se ji je fino zdelo, da fantje radi jedo, saj je to pomenilo, da so zdravi in da rastejo, po drugi strani je bila sita nenehnega nakupovanja, pripravljanja hrane, pomivanja, pospravljanja, razmišljanja, kaj vse še mora postoriti.

Usuje se.

Ne najdem nahrbtnika!

Je kdo videl moj levi gojzar?!

Kje je moja švicka?

Kdaj gremo?

Kdaj pridemo? Zvečer bi rad šel še ven.

A gre babi tudi?

Kam si dala moj nož?

Bomo jedli sladoled?

Bo mrzlo?

Pomislila je na milo tišino tam gor, si predstavljala sveže jutranje stene, kako pričakujejo prvo sončno toploto po noči brez svetlobe, in v predalu pod kuhinjskim pultom poiskala piščančjo pašteto za prvo malico.

Paštete ne maram.

Hočem tri paštete!

Zakaj nisi skuhala čaja?

Bomo kaj plezali?

In zakaj se ne bomo kopali?

Ta nogavica ima luknjo!

Bom potreboval kompas?

S sabo bom vzel bager.

Rad bi čokolado!

Spet je vzdihnila in se pripravila na še en tornado. Vedno je tako: preden se odpravijo kamorkoli, se zgodi nevihta. Vsak divja po svoje, vmes se vsaj trikrat skregajo, občasno tudi stepejo, vsi kričijo in nihče ne da miru. Njej pa je samo do te redke dobrine, ki je v hiši s štirimi moškimi neskončno težko dosegljiva – mir. Dokler se pričkajo fantje, je to še znosno in se tolaži, da bo minilo, takšno obdobje je, bratje so. Ko pa se začne slaba volja med njima, takrat je težko. Oba sta napeta, pod stresom priprav in bremenom skrbi, in prav nič ne pomaga, če si sveto obljubita, da bo tokrat drugače. Otroci terjajo svoje, onadva pa nista sposobna prenašati vseh bremen umirjeno. Smešno, kako ju prav vsakič trigira enaka

situacija, pa si ne moreta pomagati. A je sploh človeško in izvedljivo, da gre družina na izlet, ne da bi se prej znašli v popolnem kaosu, se velikokrat sprašuje.

Tokrat – in ne edinkrat – je jabolko spora izbrani cilj pohoda. On se odloči, da se bodo šli raziskovalce, zato bodo hodili po neoznačeni poti, ki občasno postane brezpotje. Že včeraj je naznanil, da je pot vmes vsaj dvakrat podrta zaradi lanskih neurij, zato bo treba skrajno previdno, a on ima vse pod kontrolo. Ko zasliši »podrta«, se prižge rdeča lučka. Seme dvoma je zasejano. Poleg vseh ostalih jo začne glodati še en črv, strah. Izraža ga z nejevoljo, priganja, do otrok je osorna, do njega se vede užaljeno.

Pa zakaj ne gremo na morje, tako kot vsi normalni ljudje?!

Načrt je, da odrinejo zgodaj. Prej kot običajno. Vremenska napoved je sicer lepa, le popoldne okoli treh so napovedane nevihte.

»S kondicijo, ki jo imamo, bo to mala malica,« glasno razmišlja on, »še pred nevihto bomo v dolini! Kavico bova spila doma na terasi, mulci pa bodo tako utrujeni, da bova imela celo popoldne mir,« še doda svoji optimistični napovedi.

Oh, ja, iz tvojih ust v ... si misli ona in ne komentira.

Zatakne se že pri stranišču. Vsi trije mulci želijo naenkrat v istega, nihče noče uporabiti tistega v nadstropju. Prve zmerljivke padejo še pred sedmo. Najstarejši se zapre v kopalnico s slušalkami na ušesih, zato ne sliši butanja po vratih in na koncu rotenja, naj vendar že pride ven, ker bodo sicer pozni in neusmiljeno izpostavljeni nevihtnim celicam. Drugi se dere, že odkar je vstal oziroma so ga zvelkli iz postelje, očitno z levo nogo naprej. Ne prenese niti pogleda, kaj šele starševskih navodil. Prav po najstniško se kuja, čeprav še ni

prestopil praga pubertete. Kaj šele bo, si misli ona. Najmlajši hoče posebno žlico in točno določene kosmiče, sicer ne bo pojedel zajtrka.

»Misliš, da so razvajeni?« prešine njega.

Ona tiho ustreže, samo da bi bil mir. Čaka trenutek, ko bodo lepo sedeli v avtu in bo on prevzel komando – na cesti in na turi. Vrnejo se dvakrat. Prvič, še preden zaženejo motor, drugič, ko že opravijo nakup v pekarni. Prvič po njena očala, drugič po zdravstveno izkaznico od srednjega. Ne upa si pogledati, kako je z osebnimi, pa saj jih ne potrebujejo. Zamujajo že več kot pol ure.

Oba sta slabe volje. On je postal tih in umaknjen nekje med prvo rundo jutranjega teženja srednjega, ona je ravno kar še poglobila nejevoljo, saj je on že od jutra ni niti pogledal, zato se počuti kot prtljaga, ki zmore spakirati samo sebe in zraven še vse druge, ne pa kot žensko bitje, mama, žena. Jezna je na njegovo ignoranco, užaljena, ker je ne opazi. Pa še tisti strahec jo najeda že zdaj, ko se samo peljejo po avtocesti. On se trudi voziti zbrano in samozavestno prehiteva počasnejše, kar ji gre že od nekdaj na živce. Vesel je, da se peljejo in da bodo danes celo nekam prišli. Če bo prehitel še počasnega Italijana, bodo morda na izhodišču še pred deseto.

Potem skrajno zgoščeno vzdušje v avtu preseka oster krik najmlajšega. Srednji ga je s pestjo v trebuh, ker mu je vzel knjigico. Prvi udarec tako pade že pred osmo in povzroči sprostitvev vseh napetosti, ki se že od včeraj zvečer nabirajo v starših. On zavpije na srednjega, ona nanj, naj se ne dere, najmlajši joka, srednji rjove, najstarejši, ki skozi slušalke zasluti prepir, v najstniški maniri zamomlja:

»Pa daj no, čil!«

Dokončno ji popusti še tisto malo živcev, ki so ji ohranjali držo odrasle osebe, ki ima stvari pod kontrolo, zadere se kot ranjena žival in isti hip si mora priznati poraz. Že spet. Potem otroci utihnejo, onadva pa samo še vpijeta drug na drugega. Razočarana nad sabo in nad njim se še bolj pogrezne v zamero, čeprav sploh ne ve, komu naj zameri. Njeno običajno stanje je melanholija, ki se ob najmanjši sapici nejevolje z druge strani hitro spremeni v užaljenost ali zamero. Ne zna pogledati na drugo stran s tistim: »Pa dobro, kaj težiš, gremo dalje,« kot je v takšni ali drugačni obliki prebrala že kdove kolikokrat, ampak se začne gristi in išče vzrok težav pri sebi.

Tako je navajena takšnega poteka, da si ne zna predstavljati drugače. Sprašuje se, ali je bila sploh kdaj drugačna. Je kdaj lahkotno in pokončno sprejemala slabo voljo drugih, jih celo poskušala spraviti v boljšo, ne da bi bila ob tem prizadeta in se počutila krivo? Ko so bili otroci še dojenčki, je imela zelo svetla obdobja nekakšne zamaknjene sreče. Milo, prijazno in mehko je sprejemala svet okoli sebe in nemir v njej se je potuhnil. Pozneje so prišli povsem drugačni, težki dnevi. Spomni se obdobja, ko se je melanholija na trenutke preobrazila v ogromno sluzasto črno pošast, ki ji je sedla na hrbet in se ni hotela odlepiti od nje. Takrat ji ni bilo mar za nikogaršnjo slabo voljo. Žalost ji je nudila ščit pred zunanjim svetom. Od tega je že dolgo. Na hitro opravi z vsiljivimi mislimi in se ponovno vsaj za silo veseli trenutkov tišine tam gor.

Ko se končno pripeljejo na izhodišče, se utrujeno izvlečejo iz avta in naveličano začnejo z rutino pred začetkom vzpona. Ona se sprašuje, kaj ji je tega treba, on se trudi kljub slabemu

ozračju motivirati fante k še eni nepozabni pustolovščini, ki da je pred njimi, trije podmladki pa se vdajo v usodo, samo da bi se izognili še kakšnemu prepiru. Med sabo se radi kregajo, ko pa se prepirata onadva, oče in mama, bi naredili vse, da se konča. Celo ustrežljivi in prijazni postanejo, samo da bi bil mir. Zazdi se ji, da je to neverjeten absurd: ko se ona trudi za mir in si želi samo miru in ničesar drugega, se vsi okoli nje prepirajo, ko njej zaradi njihovih prepиров popustijo živci, pa izpade kot glavni krivec za nastalo situacijo in tista, ki je vnesla največ nemira. Potem vsi utihnejo in se kujajo. Življenje res ni pravično.

Ogrejejo se s počasno hojo po ravnem in skoraj pozabijo na jutranje peripetije. Narava je enostavno prelepa, da bi človek gojil zamere – do sebe ali do drugih, si misli. Opazuje sramežljive sončne žarke, ki vztrajno pronicajo skozi strehe smrek in se odbijajo v igri kapljic jutranje rose. V zraku je vonj po novem, svežem, vonj po spravi in odpuščanju. Vse okoli njih je tako nedolžno, da se sprašuje, od kod človeku toliko notranjega gorja, da izliva svoje frustracije na najbližje, ki jih ljubi in so del njega.

Občutek krivde za še eno zavoženo jutro v avtu se počasi odmika srkanju lepote jutranje gorske narave in njenih zdravilnih moči. Celo strah, ki jo spremlja že od včerajšnje napovedi podrte poti, se je potuhnil. Otroci mirno hodijo in nikomur ne pride na misel, da bi skazil pravljico prebujajočega se gorskega gozda.

Nikomur razen najmlajšemu, ki ga bolj od lepote zanima, kdaj bo malica. Že na prvem vzponu je konec idile, začne se teženje, ki ne bo prenehalo vse do vrha in se bo zagotovo ponovilo ob zaključnih višinskih metrih, ko bo on le popu-

stil in si posadil malčka na hrbet ter ga košček poti nosil samo zato, da bo mir. Čuti namreč, kako njej spet popuščajo živci, ki so se v kratkem času uspeli vsaj malo umiriti. Ona se počuti opeharjeno za lepo doživetje, ki se je še ravno razraščalo od zunaj navznoter in blagodejno zdrávililo.

Pritoževanje malega povzroča napetost in končni cilj nape-tosti je, da se izrazi, popusti, najde pot v obliki misli, besed, vibracij, včasih celo sile. Ne zna še upravljati s to napetostjo, vendar se uči in upa, da se bo nekoč naučila. Oba se uči, zato sta še vedno skupaj in zato ima vse skupaj smisel. Trije pridelki, kot jima pravita, ko je družinsko vzdušje spokojno, ju motivirajo, da se še vedno potrudita drug za drugega, hitreje pozabita zamere po prepirih in se ponovno zblížata.

Ko se končno napove prva malica, čeprav je od avta minilo šele dobre pol ure, napetost malenkost popusti. Mali jé, kot bi bil to prvi obrok v tednu. Srednji se še vedno kuja, to se je naučil od nje, a ga čokolada hitro spravi v boljšo voljo. Najstarejši se odreče sladkorju, ker je nekje prebral, da škodi zdravju. Še včeraj je pomlatil celo milko, danes pa se gre asketa.

Optimistično pospravijo nahrbtnike in v upanju, da bo lahko za kratek čas izklopila nadzorno ploščo, energično zagrizi v breg. Naslednje minute res minejo v opazovanju spreminjanja okolice, ko se gozd počasi preobrazi v rušnato pobočje, in čez čas se njihovi pogledi ustavijo na prvih belih skalah. Krik planinske kavke napove divjino in v njej se prebudi hrepenenje po mladostnih dogodivščinah, ko je bil pristop samo prvi, najpogosteje nezaželen, a nujno potreben del širše zgodbe in se je pravo veselje začelo šele v vertikalnem svetu, kamor zdaj roma samo še pogled.

V tistem trenutku, ko se pogled razširi na strme skalne police, ki se belo spogledujejo z modrino nad seboj, so vsi srečni. Nezavedno čutijo, da je narava večja od njih, da njihovi prepiri niso nič v primerjavi s silno močjo gorskega okolja. On nežno poboža bližnjo skalo in zatre misel na to, kako bi z lahkim korakom v tretjini časa prišel na cilj in nato še na dva druga, medtem ko bi njegovi komaj pojedli drugo malico. Sprijazni se, da je danes dan za družino, da želi fante navdušiti za hribe in bodo nekoč morda tako kot on in ona uživali v strminah ne le kot planinci, ampak kot drzni raziskovalci in občudovalci sveta, ki v očeh večine velja za povsem nekoristnega.

Ona opazi njegovo ljubkovanje skale in si želi, da bi njej pripadala enaka pozornost. S skalo se vendar ne more primerjati, to občuti tudi sama. Skala je tam od vedno in bo ostala tudi, ko njih že davno ne bo več. Skala je večna. Ima nenavadno lastnost, da pritegne, začara in ne spusti več od sebe. Pa vendar skala ne poboža nazaj, se ne smeji tvojim šalam, ne zna poslušati in ni mehka.

Naenkrat se začuti drugačna napetost. Nastane tišina, kakršna je mogoča samo v gorah. To je tišina, polna šepetanja. Zaslišijo razbijanje lastnih src in zaslutijo težave. On odločno reče, naj počakajo, ker mora preveriti nadaljevanje poti. Stisnejo se ob pobočje in v nahrbtniku ponovno poiščejo prigrizek. Sladkobnost suhih hrušk ne more pregnati skrbi, ki se razrašča v strah.

Smo tam, kjer je malce podrta pot?

Kje je tati?

Bomo nadaljevali?

Mami, a je nevarno?

Bomo plezali?

Še sem lačen.

Tisoč vprašanj, velike otroške oči, polne pričakovanja, v njej pa en sam velik dvom.

Vrne se z optimističnim glasom, da bo šlo. Pobočje nad njimi je odneslo nekam dol v reko. Prej poraščeno, zdaj golo kot kamnolom. Skale, posute z gruščem, krušljivo brezpotje, ki vodi višje gor, kjer je spet lepo speljana potka po gozdu. Bomo že stisnili, si misli. Fantje so uhojeni od malega, on pa izkušen in navajen vsakega terena. Še najbolj jo skrbi, kako bo prestala sama. Od nekdanj sovraži takšen teren, ko ne veš, kam stopiti, da se ne bi nenadoma znašel dvesto višincev nižje z razbito glavo.

Zagrizejo in nekaj časa gre dobro. Najmlajšega prevzame glava družine, ona je zadolžena za srednjega, ki ga je malce strah višine, najstarejši je suveren kot njegov oče. Počasi in zanesljivo se vzpenjajo višje in višje do mesta, ki zahteva popolno osredotočenost. Gladek žleb, posut s kamenčki in drobirjem, ob njem pa redko rastje, a so veje rušja preda-leč, da bi jih lahko uporabili kot pomoč za napredovanje. Zanašati se morajo na ravnotežje in se oprezno po mačje po vseh štirih pregoljufati do varnega mesta.

Prvi trije se prebijejo preko brez večjih težav, ona ima s svojim varovancem precej več dela. Ne upa si stopiti, ne upa se premakniti, v nekem trenutku zmrzne in obtiči sredi najbolj kočljivega mesta. Ne gre ne na prigovarjanje ne na pregovarjanje. Občuti takšno nemoč, da ji postane slabo. Po hrbtu ji gomazi čedalje večji strah, v glavi brenči, noge postajajo mehke kot čokoladni puding, o katerem je malo prej sanjal najmlajši. Strah jo je za otroka, strah jo je zase. Jezna je nanj,

Vsebina

KORENINE	11
MODRA SVETLOBA	27
NAJVIŠJI	37
NOGE, KI HODIJO	49
TLAKA	61
PŠENIČNI	73
KLIC GORA	83
PUNČI, TO SO HRIBI	87
SPARINA	99
V SVETLOBO	107
NEVESTA	117
ZGODBA O SREČNI LJUBEZNI	125
DOTIK NEBES	133
ODPRAVA	137
AMEN CIKLAMEN	149
TEMA	155
VODNI KROG	163
SKODELICA MLEKA	177
TRIKOT	193
GNEZDO	205
DREVESNA ZGODBA	215
MOLITEV	223
OBISK	233
KJER HRIBI SREČAJO MORJE	241
V OBJEMU ČUSTEV, BESED IN GORA	253